

..... Σ Η Μ Α .....

Ο- Ποντιακοὶ ἀντίλαλοι.- Λαογραφικὴ ἔκπομπὴ τοῦ Σταθμοῦ μας τὴν ὁποίαν γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.

..... Τὸ σῆμα σβύνει .....

Ο- Παρουσιάζοντας τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ Πόντου, ἀγαπητοὶ ἀκροαταί, ξεκινήσαμε μὲ τὴν προηγουμένη μας ἔκπομπὴ ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα παίρνοντας τὸ δημόσιον ὁδόν καὶ φθάσαμε στὸ χωριὸ Μεσαρέα. Προχωροῦμε καὶ ὕστερα φτάνομε σὲ ἓνα ἄλλο χωριὸ-τὴ Κογιὰ-, δεξιὰ δέξια λεπτὰ περὶπου ἀπὸ τὸ ὁδόν. Αἶγο πιὸ πάνω ἀπὸ τὴ Κογιὰ, τὸ ποτάμι τῆς Γαλιναῖας ἐνώνεται μὲ τὸν Πυξίτη. Τώρα βλέπομε ἀντικρυ, σὲ κατεύθυνση νοτιο-ἀνατολική τὰ χωριά τῆς Γαλιναῖας, ὅπου ἡ ὀνομαστὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Περιστερεῶτα. Γιὰ τὴ μονὴ αὐτή, ἐπίσης γιὰ τὴ Μονὴ Βαζελλῶνος καὶ τῆς Παναγίας Σουμελᾶ, θὰ ἀσχοληθοῦμε σὲ εἰδικὴ ἔκπομπή. Ἄς ἀκοῦσῃμε τώρα ἓναν Γαλαινίτικον σιοπόν.

..... Λύρα, τραγοῦδι .....

Κόρ κρέμασον ἓναν σταυρόν κι' ἓναν θεόν προσκύνα  
σεράντα ψάα ξάν μὴ καίγῃς τέρεν κι' ἀγάπα ἓναν.

.....

Κόρη γιὰ πέ καὶ γέλασον ἄμον ντ' ἐποίνες πρῶτα  
τὴ χώραν ἐσύ μὴ τερῆς τὴν καρδία σ' ἐρώτα.

.....

Ἐβγα ἔξωκ' ἄς ἐλέπω σε ἔμπα ἀπὲς καὶ κλειδα  
κι' ἂν ἐρωτᾷ σε ἡ μάνα σ' πέ ἀτέν κανάν 'ν εἶδα.

Ο- Νοτιώτερα ἀπὸ τὴ Κογιὰ, ἔχομε τὴν περιοχὴ τῶν χωριῶν Ματσοῦνας. Ἡ περιοχὴ αὐτὴ, καθὼς καὶ τῆς Τραπεζοῦντας εἶναι καταπράσινη, ἔχει βλάστηση ὀργιάδῃ καὶ κλῖμα ἐξαιρετικὰ ὑγιεινόν. Ἐδῶ τὰ γλυκοκελαδίσματα τῶν πουλιῶν μὲ τὴ συνοδεία τοῦ παραπονεμένου καὶ μακρόσυρτου ἤχου τῆς λύρας, μποροῦν νὰ ἀναστήσουν καὶ νεκρὸ αἰόμα.

..... Λύρα τραγοῦδι .....

Θ' ἐφτάγω σε γουρνὶν σπαλέρ, τὰ δὲ χαν χατσαβερίτιον

κόφιαν νά έχ'χαφίλιοης βάφιμον λιβερίτικον.

.....

Τό σελενόπο μ'έν βαρύμ σ'έναν καγιάν ἐνάτσα  
ἐχολέστα ἀσὴ Κρωμέτς θά παίρω Ματσουιάτσαν.

.....

Τῇ Ματσουιάτσαν εἶδ'ἀτέν τὸ σελέκ'φορτωμέντσαν  
ἐκλίστα νά φιλῶ ἀτέν κι'έτονε ἰρῶμέντσα.

Ο- Ἀπὸ τῇ Κογιὰ προχωρῶντας 2 ὥρες πρὸς τὰ κάτω, φτάνομε στὸ Τζεβιζ-  
λοῦκ ἢ Τζεβιζλί, πρὸς τ'ἀριστερά τοῦ δημοσίου δρόμου καὶ τοῦ Πυξίτη,  
τὴν κωμόπολη ποῦ στοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ὀνομαζόταν Δικαιόσημον.  
Οἱ Τούρκοι τώρα τὴν ὀνομάζουν Μάτσια. Στὸ Τζεβιζλοῦκ ὁ σταθμὸς μας θά  
εἶναι μεγάλος, διότι ἀπὸ ἐδῶ ἀρχίζουν πολλές διακλαδώσεις τοῦ ποταμοῦ  
Πυξίτη, ἀλλὰ καὶ ξεκينوῦν πολλοὶ δρόμοι ἡμιονικοί, γιὰ νά μᾶς φέρουν  
σέ ἄλλα χωριά, μικρά καὶ μεγάλα. Ἐδῶ ὁ Πυξίτης διασταυρῶνεται μὲ τὸν  
δημόσιο δρόμο, γιὰ νά πάρῃ κλίση πρὸς τὰ δυτικά. Στὴ θέση τοῦ Τζεβιζ-  
λί ἐνώνεται μὲ τὸν Πυξίτη καὶ τὸ ποτάμι τῆς Παναγίας Σουμελά. Γιὰ  
νά πᾶμε στὴ Μονὴ Σουμελά παίρνομε ἕναν ἡμιονικὸ δρόμο πρὸς τ'ἀριστε-  
ρά, ποῦ σέ 4 περίπου ὥρες μᾶς φέρνει ἐκεῖ.

Ἀριστερώτερα ἢ ἀνατολικά τῆς Σουμελά εἶναι τὸ συγκρότημα τῶν χωριῶν  
τῆς Σάντας. Ὑπάρχει ἡ πληροφορία ὅτι ἡ Σάντα ἐποικίστηκε ἀπὸ τὴν  
περιοχὴ τῶν Πλατάνων ἢ τῆς Θεανίας 80 ἔτη πρὶν ἀπὸ τὴν ἄλωση τῆς Τρα-  
πεζοῦντας, ποῦ ἐγίνε τὸ 1461. Οἱ Σανταῖοι ἐπικοινωνοῦν μὲ τὴν Τραπε-  
ζοῦντα μέσω τῆς Γαλλαίνας, ἀλλὰ καὶ τῆς Γέμουρας, βορεινὰ τῆς Σάντας  
καὶ ἀνατολικά τῆς Τραπεζοῦντας.

..... Λύρα τραγούδι .....

Ἦλε μ'ἀσὴν ἀνατολὴν τσιτσεῖ ἀσὰ παχτσέδες  
ἀδὰ σ'ἐμόν τὸ καρδόπον πῶς ἔσκισες κι'ἐσέβες.

.....

Τ'ὀμάτε σ'εἶν'ὀλήμαυρα καὶ τ'ὀφρύδε σ'καῖτάνια  
κι'ἀτό τὸ λεγνόν τὸ πόθ' σ'παλαλὼν παλικάρια.

.....

Ἐσὺ τὸ κομενόχρονον καὶ τὸ χαϊρασίχιον  
νὰ εἶχα καὶ ν' ἐφίλνα σε σ' ἕναν ὁμάλ' ἰσίχιον.

Ο- Θέλοι τῆς ἐκπομπῆς μας θὰ συνεχίσωμε τοὺς περίπατούς μας τὴν ἐρχό-  
μενη Τετάρτη.

..... Σ Η Μ Α .....

Ο- Ἀκούσατε τὴ λαογραφικὴ μας ἐκπομπή " Ποντιακοὶ Ἀντίλαλοι ". Τὴν  
ἐκπομπή αὐτὴ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐστα-  
θιάδης.

..... Τὸ σῆμα σβύνει .....